

22. септембар
22. октобар
2011.
September 22
October 22
2011

МУЗЕЈ ПРИМЕЊЕНЕ УМЕТНОСТИ
Београд, Вука Караџића 18
MUSEUM OF APPLIED ART
18 Vuka Karadžića St., Belgrade

www.mpu.rs

Венчане хаљине у Србији

у другој половини XIX
и почетком XX века
из колекције МПУ

Wedding Dresses in Serbia

in the Second Half of the 19th
and the Beginning of 20th Century
from the Collection of MAA

**Венчане хаљине у Србији
у другој половини XIX
и почетком XX века
из колекције МПУ**

22. септембар – 22. октобар 2011.

Издавач

Музеј примењене уметности
Београд, Вука Караџића 18
info@mpu.rs / www.mpu.rs

За издавача

мр Љиљана Милетић Абрамовић

Аутор каталога и изложбе

Драгиња Маскарели

Редакција

мр Љиљана Милетић Абрамовић,

мр Милица Цукић, Мила Гајић

Секретар редакције

мр Андријана Ристић

Фотографија

Веселин Милуновић,

Радомир Живковић,

Хранислав Мирковић,

Централни институт за конзервацију

Графичко обликовање

Душан Ткаченко

Конзервација

Марија Лабудовић, Јелена Пантовић,

Милан Андрић, Зора Јовановић,

Радмила Узелац, Зорица Соколовић,

Централни институт за конзервацију

(координатор Ивана Стевановић)

Односи с јавношћу

мр Милица Цукић

Штампа

ГРАФИПРОФ Београд

Тираж

500

ISBN 978-86-7415-151-8

Сва права задржана

**Wedding Dresses in Serbia
in the Second Half of the 19th and
the Beginning of 20th Century
from the Collection of MAA**

September 22 – October 22, 2011

Publisher

Museum of Applied Art

18 Vuka Karadžića St., Belgrade

info@mpu.rs / www.mpu.rs

For the Publisher

Ljiljana Miletić Abramović MA

Author of the Catalogue and the Exhibition

Draginja Maskareli

Editorial Board

Ljiljana Miletić Abramović MA,

Milica Cukić MA, Mila Gajić

Editorial Assistant

Andrijana Ristić MA

Photography

Veselin Milunović,

Radomir Živković,

Hranislav Mirković,

Central Institute for Conservation

Graphic Design

Dušan Tkačenko

Conservation

Marija Labudović, Jelena Pantović,

Milan Andrić, Zora Jovanović,

Radmila Uzelać, Zorica Sokolović,

Central Institute for Conservation

(coordinator Ivana Stevanović)

Public Relations

Milica Cukić MA

Print

GRAFIPROF Belgrade

Circulation

500

ISBN 978-86-7415-151-8

All rights reserved

**Штампање каталога и реализацију изложбе подржала је Градска општина Стари град.
The publishing of catalogue and the realization of the exhibition was supported
by the Urban Municipality of Stari grad.**

Венчане хаљине у Србији у другој половини XIX и почетком XX века из колекције МПУ

Одевање српске грађанске класе пролази током XIX века кроз процес трансформације од оријенталне ношње ка европском модном костиму. Европски утицај у одевању грађанске класе у Србији постаје видљив од средине, а преовладава после седамдесетих година XIX века. У оквиру овог процеса можемо посматрати и девет хаљина које су сачуване у колекцији женског костима Одсека за текстил и костим Музеја примењене уметности у Београду и које су припаднице српског грађанског друштва носиле као венчане хаљине, али и у другим приликама везаним за обред венчања (нпр. веридба). Међу сачуваним хаљинама, које датирају из периода од 1878. до 1914. године, налазе се биндали (*bindalli*) хаљине карактеристичне за османски костим (кат. бр. 3, 4 и 5), затим хаљине сашивене у Србији по узору на европску моду (кат. бр. 1, 2 и 7), као и хаљине сашивене у Европи (Венеција, Беч, Париз, кат. бр. 6, 8 и 9).

Колекција венчаних хаљина Одсека за текстил и костим Музеја примењене уметности у Београду није велика, али представља резултат систематског колекционирања током претходних шездесет година рада музеја које је, између осталог, било усмерено и ка стварању што потпуније збирке предмета из корпуса одевања грађанске класе у Србији. У том контексту, колекција венчаних хаљина, које осим уобичајене репрезентативне имају и обредну функцију, представља драгоцен извор информација не само о одевању, већ и о целокупној културној историји грађанског друштва у Србији друге половине XIX и почетка XX века.

Wedding Dresses in Serbia in the Second Half of the 19th and the Beginning of 20th Century from the Collection of MAA

The clothing of the Serbian middle-class, or bourgeoisie, in the nineteenth century went through a process of transformation from Oriental garments to European modern costume. The European influence in the clothing of the Serbian bourgeoisie is evident from the 1850s and dominant after the 1870s. The nine dresses kept in the female costume collection of the Costume and Textile Department of the Museum of Applied Art in Belgrade can be observed within the context of this process of transformation. They were worn by middle-class women as wedding dresses or on other occasions related to weddings (e.g. engagement celebrations). Among these preserved dresses, dating from 1878 to 1914, there are *bindalli* dresses characteristic of Ottoman attire (Cat. No. 3, 4 and 5), then dresses made in Serbia after the patterns of European fashion (Cat. No. 1, 2 and 7), as well as dresses made in Europe (Paris, Vienna, Venice, Cat. No. 6, 8 and 9).

The collection of wedding dresses from the Costume and Textile Department of the Museum of Applied Art in Belgrade is not large, but it is the result of a systematic collecting of items during the sixty years of the Museum's history. One of the goals was to make an extensive assemblage of items related to the clothing of the Serbian bourgeoisie. Therefore, the collection of wedding dresses, which are not only representative but have a ritual function as well, is a valuable source of information not only about clothing but also about the entire cultural history of the bourgeois society in Serbia in the second half of the nineteenth and the early twentieth century.

1. Хаљина, венчана

Кнежевина Србија, Београд, 1878.

Атлас, маркизет, машинска чипка

Дужина (предња) 145 cm, дужина (задња) 188 cm, дужина
рукава 45 cm, доњи обим 360 cm

МПУ инв. бр. 5593

Ношена у Београду 1878. године на венчању Драге
Кандић, учитељице, и Љубомира Ковачевића, историчара
и политичара

Wedding Dress

The Principality of Serbia, 1878

Atlas, marquisette, machine made lace

Length (front) 145 cm, length (back) 188 cm, sleeve length 45
cm, bottom circumference 360 cm

MAA Inv. No. 5593

Worn in Belgrade in 1878 at the wedding of Draga Kandić, a
teacher, and Ljubomir Kovačević, a historian and politician

2. Хаљина (2), венчана

Краљевина Србија, око 1890.

Атлас, фишбајни, муслин, свилена нит,

восак, памучни гајтан, маркизет, машинска чипка

Дужина блузе 42 cm, дужина рукава 57 cm,

дужина сукње (предња) 125 cm,

дужина сукње (задња) 170 cm,

доњи обим сукње 450 cm

МПУ инв. бр. 5207

Ношена у Прахову

Wedding Dress (2)

The Kingdom of Serbia, c. 1890

Atlas, busks, muslin, silk thread, wax, cotton cord, marquisette, machine made lace

Blouse length 42 cm, sleeve length 57 cm, skirt length (front) 125 cm,

skirt length (back) 170 cm, bottom circumference 450 cm

MAA Inv. No. 5207

Worn in Prahovo

3. Хаљина, биндали

Османско царство, крај XIX века

Свилени сомот, метална нит, шљокице

Дужина (предња) 133 cm, дужина (задња) 150 cm,
дужина рукава 48 cm

МПУ инв. бр. 5386

Ношена у Муштутиште

Bindalli Dress

Ottoman Empire, late 19th century

Silk velvet, metal thread, sequins

Length (front) 133 cm, length (back) 150 cm, sleeve length
48 cm

MAA Inv. No. 5386

Worn in Mušutište

4. Хаљина, биндали

Османско царство, крај XIX века

Свилени сомот, метална нит

Дужина (предња) 132,5 cm, дужина (задња) 134 cm,
дужина рукава 31 cm

МПУ инв. бр. 23439

Припадала Султани Кочмановић из Призрена, удатој
за трговца из Скопља Спиру Исаиловића Тетовца;
преношена с генерације на генерацију као део мираза

Bindalli Dress

Ottoman Empire, late 19th century

Silk velvet, metal thread

Length (front) 132.5 cm, length (back) 134 cm, sleeve
length 31 cm

MAA Inv. No. 23439

Belonged to Sultana Kočmanović from Prizren, married to
a merchant from Skopje Spira Isailović Tetovac; passed
from generation to generation as a part of the dowry

5. Хаљина (2), биндали

Османско царство, почетак XX века

Атлас, метална нит, фишбајни, тил, чипка

Дужина блузе 50 cm, дужина рукава 64 cm, дужина

сукње (предња) 98 cm, дужина сукње (задња) 103 cm,

доњи обим сукње 310 cm

МПУ инв. бр. 2203

Ношена у Врању

Bindalli Dress (2)

Ottoman Empire, early 20th century

Atlas, metal thread, busks, tulle, lace

Blouse length 50 cm, sleeve length 64 cm, skirt length

(front) 98 cm, skirt length (back) 103 cm, bottom

circumference 310 cm

MAA Inv. No. 2203

Worn in Vranje

6. Хаљина, веридбена

Француска, Париз, 1909.

Модна кућа Редферн (Redfern)

Свила, вез, перлице, чипка од металних нити

Дужина (предња) 138 cm, дужина (задња) 160 cm, дужина

рукава 46 cm

МПУ инв. бр. 22702

Поклон Јелене Јовановић из Београда

Ношена у Паризу 1909. године на веридби Елене Ристић

(Hélène Ristić) и Војсилева Тодоровића, коњичког официра из Београда

Engagement Dress

France, Paris, 1909

The *Maison Redfern*

Silk, pearls, metal thread lace

Length (front) 138 cm, length (back) 160 cm, sleeve length 46 cm

MAA Inv. No. 22702

Donation from Jelena Jovanović from Belgrade

Worn in Paris in 1909 at the engagement party of Hélène Ristić and Vojislav Todorović, a cavalry officer from Belgrade

7. Хаљина, венчана

Краљевина Србија, Београд, 1911.

Кројачки салон Берте Алкалај

Свила, чипка, тил, перлице, восак, метална нит

Дужина (предња) 160 cm, дужина (задња) 202 cm, дужина рукава 35 cm

МПУ инв. бр. 22891

Поклон Чедомира и Растка Васића из Београда

Ношена 1911. у Нишу на венчању Данице Палигорић и Николе Јорговановића, пешадијског мајора

Wedding Dress

The Kingdom of Serbia, Belgrade, 1911

Tailor Shop of Berta Alkalaj

Silk, lace, pearls, wax, metal thread

Length (front) 160 cm, length (back) 202 cm, sleeve length 35 cm

MAA Inv. No. 22891

Donation from Čedomir and Rastko Vasić from Belgrade

Worn in Niš in 1911 at the wedding of Danica Paligorić and Nikola Jorgovanović, an infantry major

8. Хаљина (2), венчана

Италија, Венеција, 1911.

Тил, бели вез

Дужина блузе 45 cm, дужина рукава 41 cm дужина сукње (предња) 111 cm, дужина сукње (задња) 127 cm

МПУ инв. бр. 22650

Поклон Виде Комадинић из Београда

Ношена на венчању Данице Комадинић рођ. Јанковић

Wedding Dress (2)

Italy, Venice, 1911

Tulle, white embroidery

Blouse length 45 cm, sleeve length 41 cm, skirt length (front) 111 cm, skirt length (back) 127 cm

MAA Inv. No. 22650

Donation from Vida Komadinić from Belgrade

Worn at the wedding of Danica Komadinić (born Janković)

9. Хаљина, венчана

Аустроугарска, Беч, 1914.

Маркизет, бели вез

Дужина 140 cm, дужина рукава 47 cm

МПУ инв. бр. 10982

Ношена на венчању у Јагодини

Wedding Dress

Austria-Hungary, Vienna, 1914

Marquissette, white embroidery

Length 140 cm, sleeve length 47 cm

MAA Inv. No. 10982

Worn at the wedding in Jagodina

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

391:392.5(497.11)"18/19"(083.824)

МАСКАРЕЛИ, Драгиња, 1971-

Венчане хаљине у Србији у другој половини

XIX и почетком XX века из колекције МПУ :

Музеј примењене уметности, Београд, 22.

септембар - 22. октобар 2011. / [аутор

каталога и изложбе Драгиња Маскарели ;

фотографија Веселин Милуновић ... и др.] =

Wedding Dresses in Serbia in Second Half of

the 19th and Beginning of 20th Century from

the Collection of MAA : Museum of Applied

Art, Belgrade, September 22, - October 22,

2011 / [author of the Catalogue and the

Exhibition Draginja Maskareli ; photograph

Veselin Milunović ... et al.]. - Београд :

Музеј примењене уметности = Belgrade :

Museum of Applied Art, 2011 (Београд :

Графипроф = Belgrade : Grafiprof). - 1

пресавијен лист ([8] стр.) : фотогр. ; 21 cm

Упоредо срп. текст и енгл. превод. - Подаци

о ауторима преузети из колофона. - Тираж 500.

ISBN 978-86-7415-151-8

1. Уп. ств. насл.

а) Одевање - Венчанице - Србија - 19-20в -

Изложбени каталози

COBISS.SR-ID 186167052